LAKS MAGAZINE

landelijk aktie komitee scholieren

JUNI 2026

DUO-INTERVIEW
Een leraar van 23 en 67 jaar gaan met elkaar in gesprek

LEERLINGEN
Hoe kijken zij naar onderwijskwaliteit?

MEELOPEN
Het LAKS liep mee met inspecteurs

AAN DE SLAG
Wat kan jij doen op jouw school?

SPECIALE UITGAVE

ONDERWIJSKWALITEIT, WAT IS DAT NOU?

VOORWOORD

Welkom!

Wat leuk dat je het magazine van het LAKS over onderwijskwaliteit hebt opengeslagen. Mensen hebben het vaak over onderwijskwaliteit en over of deze onder druk staat. Wat bedoelen we eigenlijk wanneer we het hebben over "goede onderwijskwaliteit"? Gaat dat vooral over lezen, schrijven en rekenen? Over de resultaten en cijfers? Of juist over het welzijn, de motivatie en de ontwikkeling van leerlingen?

Als LAKS hebben wij ons precies die vragen gesteld. Wij gaan in dit magazine op zoek naar wat onderwijskwaliteit écht betekent. Je leest hier gesprekken met leerlingen, (oud-)docenten en onderwijsinspecteurs. Je leest ook hoe onze scholenbezoeken, waarin we kijken naar hoe schoolleiders zorgen voor onderwijskwaliteit, zijn verlopen. Tijdens een dag meelopen met de Inspectie ervaarden wij hoe zij scholen beoordelen en welke overwegingen een rol spelen. In dit magazine krijg jij daarom een uniek inkijkje in hoe onderwijskwaliteit wordt gemeten, ervaren en geïnterpreteerd door verschillende mensen binnen het onderwijs.

Het magazine geeft hopelijk een breed en doordacht beeld van wat onderwijskwaliteit nu is. Het belangrijkste: wij willen je inspireren om na te denken over jouw eigen school. Wat gaat er goed? Wat kan beter? Hoe kan je feedback geven aan jouw docenten? Hoe zou de ideale school eruitzien volgens jou? Al benieuwd? Blader dan snel door naar pagina 37!

Veel leesplezier!

Namens het gehele LAKS bestuur,

Inass Jagour en Margot Gommers

INHOUD

4 Leerlingen aan het woord
Wat vinden scholieren onderwijskwaliteit?

10 Cijfers over onderwijskwaliteit
Dat kan beter!

12 Duo-interview
Twee generaties docenten

18 Vereniging
Meer over LAKS

20 Op bezoek
Bij een agora-school

22 Interview
Met de Onderwijsinspectie

28 Rooster van een inspecteur
Hoe ziet een dag op schoolbezoek eruit?

29 Column
Wat is goed voor de leerling?

30 Dooddoeners over onderwijskwaliteit
En wat je zelf kan zeggen!

31 Column Leraar van het jaar
Ninah Tiemersma

32 Op bezoek
Bij een school in Waalwijk

34 LAKS-school
Hoe ziet onze ideale school eruit?

36 Checklist
Voor kwalitatief goed onderwijs

37 Wat kan jij doen?
Tips voor jou en je leerlingenraad

38 Dankwoord

39 Colofon

WAT ZEGGEN LEERLINGEN OVER

Onderwijs kwaliteit?

Het LAKS vroeg aan leerlingen wat zij zien als onderwijskwaliteit. Leerlingen gaven allemaal verschillende antwoorden. Wat precies? Dat lees je op de volgende bladzijdes!

LEERLINGEN OVER ONDERWIJSKWALITEIT

Senna

Het is heel belangrijk dat docenten meedenken in het leef- en leerproces van de leerling. **Niet alleen zenden,** maar ook kijken of je het écht snapt!

Max

Alle schoolvakken moeten relevante informatie geven voor je toekomst.

Lotte

Voor mij is onderwijskwaliteit dat je een docent hebt, die naar jou kijkt als persoon. Dus wie jij bent en hoe het met je gaat. **Niet alleen naar de cijfers, maar ook naar het proces.**

Tygo

Een goede les heeft twintig minuten uitleg, zodat je 25 minuten de tijd krijgt om je huiswerk te maken. Wat ook belangrijk is, **dat docenten open staan voor de input en ideeën van leerlingen.** Dat kan de lessen echt verrijken!

LEERLINGEN OVER ONDERWIJSKWALITEIT

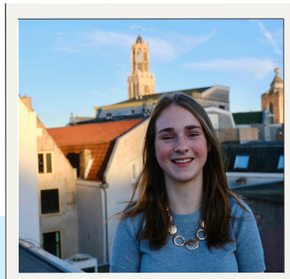
MICHAEL

Een goede les is voor mij een les waarin ik **een goede band met een docent heb**.

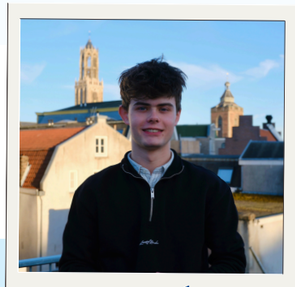
Emma

Wat ik het belangrijkste vind, is **dat leerlingen niet te veel stress en druk opgelegd krijgen van docenten.** Dat er heel *random* ineens een toets op het rooster staat, waar niks over is verteld. Dat levert veel stress op voor leerlingen.

Josha

Ik vind dat onderwijskwaliteit is dat **iedereen gerespecteerd én betrokken** wordt.

Niek

Onderwijskwaliteit is niet alleen de lesstof, maar ook **de ruimte om jezelf volledig te kunnen ontwikkelen**.

LEERLINGEN OVER ONDERWIJSKWALITEIT

Onderwijskwaliteit is de uitleg van de docent. Dat ze goed kijken naar **hoe leerlingen de stof opnemen**.

Thomas

Lynn

Een goede les betekent **dat je van tevoren weet wat er tijdens de les gaat gebeuren, er structuur is**, je weet welk doel er voor de les is en dat dit doel ook wordt behaald.

Bij heel veel scholen gaat het over cijfers, maar **ik denk dat veiligheid het allerbelangrijkste is.** Dat een leerling met een persoon (een beste vriend of docent) over alles kan praten.

Fenne

Joris

De onderwijskwaliteit is **te afhankelijk** van de inzet van de klas zelf.

LEERLINGEN OVER ONDERWIJSKWALITEIT

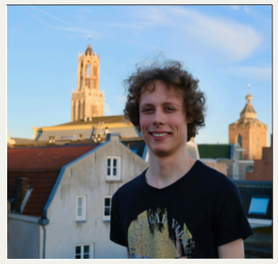
NIELS

Onderwijskwaliteit is voor mij dat een docent iets **op een persoonlijke manier** kan uitleggen. Dat een docent bijvoorbeeld een leuke inside joke met de leerling heeft.

Ik denk dat de schoolboeken heel belangrijk zijn en moeten aansluiten bij de lessen. Docenten moeten goed en duidelijk uitleggen en goed begrijpen welke leerlingen het begrijpen en welke niet. Oh, en dat docenten **altijd bereid zijn om je dingen nog een keer uit te leggen!**

Rick

Kyan

Voor mij is onderwijskwaliteit dat we iets leren waar we ook bij andere vakken iets aan hebben. Dat **wij iets voor het leven kunnen gebruiken** en niet voor één specifiek klein ding.

Docenten moeten naar de **individuele leerling** kijken en de lesstof daarop aanpassen.

Janna

CIJFERS OVER ONDERWIJSKWALITEIT DAT KAN BETER!

De LAKS-monitor is een grootschalig gratis tevredenheidsonderzoek voor leerlingen. Je kan zelf aan de slag met de resultaten van jouw school met het LAKS-monitor spel!

Bijna 60% van de leerlingen vindt dat toetsen goed aansluiten op de lessen; 10% vindt juist van niet.

Slechts 14% van de leerlingen zegt dat hun leraren het nieuws wel eens in de lessen bespreken. Bij meer dan de helft gebeurt dit nooit.

Iets meer dan 30% van de leerlingen vindt wat ze op school leert nuttig voor als ze straks van school gaan, maar bijna een kwart vindt dit juist niet.

Bijna 25% van de leerlingen heeft niet het gevoel dat school helpt bij andere vaardigheden dan alleen het begrijpen van de lesstof.

Bijna 30% van de leerlingen is niet tevreden met wat de school doet met hun mening of ideeën.

Aan 55% van de leerlingen wordt nooit gevraagd wat zij van de lessen vinden.

SLECHTS 40% VAN DE LEERLINGEN IS TEVREDEN MET WAT ZIJ LEREN OP SCHOOL.

55% van de leerlingen is tevreden met de voorbereiding op het eindexamen, veertien procent is dat niet.

*Deze cijfers zijn terug te vinden in de LAKS-monitor van 2026.

DUO-INTERVIEW

TWEE GENERATIES DOCENTEN

"EEN LEERLING MAG BEST KRITISCH ZIJN"

Luca van der Breul is 23 jaar oud en geeft al vijf jaar les. Hij geeft aardrijkskunde op de Nieuwe Eemland in Amersfoort en volgt de opleiding tot tweedegraads docent. Bill Banning (dr.) is 67 jaar en is afgelopen schooljaar met pensioen gegaan. Hij gaf levensbeschouwing en komt uit de Achterhoek. LAKS gaat met hen in gesprek over onderwijskwaliteit.

OM METEEN MET DE DEUR IN HUIS TE VALLEN: WAT IS ONDERWIJSKWALITEIT VOOR JULLIE?

BILL: Onderwijskwaliteit is dat jij er als leraar voor zorgt dat leerlingen actief betrokken worden en gaan meedenken. Een leerling mag daarom best kritisch zijn. Soms komen leerlingen met ideeën waar je als leraar ook niet bij stil hebt gestaan! Wanneer dat gebeurt, zeg ik: ''Fijn dat jullie zo geweldig kritisch en soms ook gezond eigenwijs hebben meegedaan''. En dan zeggen eigenlijk alle leerlingen: “Graag gedaan meneer'', of ''Zit wel goed meneer'', of in het Engels: ''You’re welcome''. Een dergelijke wisselwerking doet wonderen.

LUCA: Ik zie dat leerlingen bezig zijn met allemaal verschillende dingen, zoals het leren van vaardigheden en het leggen van contact met andere leerlingen. Dit kunnen ze ontwikkelen door bijvoorbeeld het klimaat op school, maar op kleiner niveau ben ik het helemaal eens met Bill. Dan gaat het inderdaad allemaal om het contact tussen de leerling en de docent. De docent moet voor motivatie bij de leerling zorgen. Voor mij is onderwijskwaliteit daarom de samenhang tussen de school, alles wat daaromheen gebeurt en het kleine in de klas.

DUIDELIJK! WAT IS DAN EEN GOEDE LES VOOR JULLIE?

LUCA: Elke klas en elke leerling is anders. Er is niet één trucje. Ik wil dat leerlingen niet alleen bezig zijn met vulkanen en hoe steden ontstaan, maar tijdens de les ook bezig zijn met sociaal contact. Ik ben bijvoorbeeld áltijd, elke les, met FC Utrecht bezig (ik ben fan). Wanneer Utrecht weer 2-0 verloren heeft, hoor je dat wel van de klas! Ik ga tijdens de les gesprekken aan over wat buiten school gebeurt. Dat inleven in de leerlingen is heel erg belangrijk.

"Ik ben bijvoorbeeld áltijd, elke les, met FC Utrecht bezig."

BILL: Ik had eens een klas, met een jongen die achterin zat. Die jongen had niet zo veel interesse in mijn vak en zat te spelen met wat fysieke foto’s. Ik ging stilletjes achter hem staan, zonder dat hij dat door had. Op die foto stond die jongen met een karper van één meter. Die had hij zelf gevangen. Toen ik die foto zag, zei de jongen: ''Sorry meneer!''. Ik zei: ''Niks sorry meneer, ik snap wel dat dit veel interessanter is dan mijn les!''. Dat is dat inspelen op die leerling. Wij hebben toen met de hele klas die foto bewonderd. Dan ben je zo’n tien minuten van je les kwijt, maar de hele klas deed daarna mee. Als docent kan je niet verwachten dat leerlingen aandacht voor jou hebben, als jij geen aandacht voor hen hebt. De docent is eindverantwoordelijk en diegene die ervoor wordt betaald. Iemand wordt aangenomen en is ervoor opgeleid om dat contact met die leerling aan te gaan. Als een klas, of een groepje leerlingen niet wil, zal je zelf op zoek moeten gaan naar manieren waarop dit wel lukt.

LUCA: Dat is precies waarom één trucje of één goede les niet bestaat.

WAT KAN JE VERDER ALS DOCENT DOEN OM EEN GOEDE LES NEER TE ZETTEN?

BILL: Je moet op verschillende manieren les kunnen geven. Ik heb jarenlang drie verschillende havo-klassen gehad. Daar zaten heel grote verschillen tussen. De ene klas was heel erg druk, terwijl je bij de andere klas bijna in slaap viel. Dat was best even wennen. Als het lukt om de interesse van leerlingen op te wekken, dan is je les geslaagd. Ik heb lang geleden een keer een klas gehad, en dat liep heel erg moeilijk. Ik wist echt niet meer hoe ik dat aan moest pakken...

"Zonder leerlingen kan je niet leren."

BILL: Ik heb toen aan alle leerlingen uit die klas gevraagd om een tip voor mij op te schrijven, helemaal anoniem. Daar kwamen een paar punten uit, waar ik aan ging werken. Dit heb ik tegen de klas gezegd. Zij mochten na zes weken raden welke tip ik van hen had uitgevoerd (met bij een goed antwoord een traktatie). Nou, zij hadden het goed! Dat was een ommekeer, want daarna gingen de lessen heel erg goed. Als je zelf als leraar niet wil leren...

LUCA: Dan zit je verkeerd.

BILL: Zonder leerlingen kan je ook niet leren. Je moet toch het goede voorbeeld geven. Zij kunnen je zulke geweldige tips geven, ook over je eigen vak! Dat is een manier waarop een leerling jou kan helpen met je les. Ik wil niet te veel spreken over anderen, maar sommige leraren zijn allergisch voor kritiek vanuit leerlingen. Ik zie je knikken, klopt dat?

JA, DAAR KEN IK WEL EEN PAAR VOORBEELDEN VAN.

BILL: Ik wil niet slecht over andere docenten spreken, maar sommigen kunnen daar niet goed mee omgaan. Dat vind ik zo jammer!

LUCA: Vanaf de start van de lerarenopleiding wordt gezegd dat je niet zomaar moet toegeven wanneer een leerling kritiek heeft, of wanneer jij een fout hebt gemaakt. Dat is zonde, vind ik.

WIJ HEBBEN HET NU OVER DE LESSEN EN OVER DE DOCENTEN GEHAD. WAT MAAKT NOG MEER ONDERWIJSKWALITEIT? DUS IETS BREDER GEZIEN?

LUCA: Ik denk dat de visie van een school, en of een school bijvoorbeeld kan veranderen, ook meespeelt met onderwijskwaliteit. Als een school heel traditioneel blijft, of op dezelfde manier werkt als in de twintigste eeuw... Tja... Wij werken niet meer alleen maar met boeken. We zijn veel verder. Skills van de 21e eeuw moeten ook geleerd worden, dat maakt ook onderwijskwaliteit.

BILL: Er moet op school meer vakoverstijgend worden gewerkt, gericht op de samenleving. Dat gebeurt te weinig op dit moment, vaak onder de druk van de examenuitkomsten.

Bij de havo-vwo waren onze resultaten wat minder. De Inspectie zat ons (wat ik begrijp) op de huid en toen is dat allemaal onder die druk weggegaan. Terwijl dat zo belangrijk is, júist voor de examenresultaten! Al zouden de examenresultaten wat minder zijn, dan heb je wel een groep breed ontwikkelde jonge mensen.

LUCA: Ik heb daar met een studiegenoot een woord voor bedacht. Wij waren heel erg bezig met hoe wij interdisciplinair (dus vakoverstijgend) les konden geven en hoe wij dat konden combineren met onze reguliere lessen. Wij noemden onszelf altijd curriculumsoldaten.

BILL: Wat bedoel je daarmee, curriculumsoldaten?

LUCA: Dat sommige mensen vinden dat het curriculum (dus het lesprogramma) altijd leidend is. Je bent een soldaat van je methode. Terwijl ik op een school heb gewerkt waar vakoverstijgend onderwijs heel belangrijk was. Over aardrijkskunde, maatschappijleer en geschiedenis werd één project gemaakt. Dat is iets waar de leerlingen echt iets van opsteken.

"Wij noemden onszelf altijd curriculumsoldaten."

ZIJN ER OOK NOG DINGEN SLECHT VOOR DE ONDERWIJSKWALITEIT?

LUCA: Wij zitten in een routine: cijfers geven, cijfers uitdelen, cijfers geven, cijfers uitdelen. Wij zijn minder bezig met: hoe gaan we een leerling voorbereiden op de grote mensenwereld of hoe je als leerling een persoon wordt, los van het door hoepeltjes springen?

DUS DIE NADRUK OP CIJFERS ZORGT ERVOOR DAT DE ONDERWIJSKWALITEIT DAALT?

BILL: Ergens heeft Luca gelijk, maar het gaat ook over de manier waarop je cijfers en het leerproces teruggeeft. Als je dat goed met de leerlingen bespreekt, kan dat cijfer een uitdrukking zijn van je waardering. Wanneer je waardering uit voor wat leerlingen doen, met name mentorleerlingen, valt dat altijd goed. Vooral als zij echt hun best hebben gedaan. Je moet tegen leerlingen zeggen: ''Blijf oefenen, blijf vertrouwen, totdat het kwartje valt''. Als een leerling niet goed in natuurkunde is, maar zich te pletter oefent en uiteindelijk een 7,5 haalt... Dan ben je er toch? Dat is een overwinning, die je samen moet vieren!

LUCA, JE HAD HET NET AL OVER DE LERARENOPLEIDING. WAT HEB JE DAAR VERDER GELEERD OVER ONDERWIJSKWALITEIT?

LUCA: Vaak was onderwijskwaliteit onderdeel van een vak. Er werden vragen gesteld, zoals 'Waarom is dit een verbetering van de onderwijskwaliteit?'. Maar, er was geen vak op zich waar er iets geleerd werd over onderwijskwaliteit.

"Maar, je hebt ook de docent die alleen maar schreeuwt en vooral heel erg boos is."

HOE WAS DAT VOOR JOU, BILL?

BILL: Lesgeven is vallen en opstaan. Ik had een keer problemen met een klas. Tegen mijn vrouw zei ik, en hier ben ik niet trots op, ''Oh wat een stel trutten zitten er in die klas!''' Toen zei mijn vrouw tegen mij: ''Volgens mij zit er maar één trut in die klas, en dat ben jij! Als jij een paar uur later er nog zo bij zit! Geen wonder dat ze niet naar je luisteren, je moet je klas anders behandelen''. Ik kwam thuis voor wat begrip, maar kreeg nog een keer op mijn donder! Ik was niet echt blij met de reactie van mijn vrouw, maar zij had wel gelijk. Uiteindelijk kwam het helemaal goed met dit groepje, ik had geleerd om echt op ooghoogte met hen te komen. Dat leer je dan door te doen. Je moet de schuld nooit buiten jezelf zoeken.

LUCA: Je hebt daar ook een theorie over, die ik heb geleerd. Die theorie (Roos van Leary) zegt dat je kan mee- en tegenwerken met leerlingen, en boven en onder leerlingen kan staan. Wat Bill vertelt, is eigenlijk een verandering in hoe hij lesgeeft. Je kent vast de docent die alleen maar schreeuwt en vooral heel erg boos is. Als docent in opleiding krijg je vanaf dag één aangeleerd dat je dit niet wil zijn. Dan word je geen leuke docent. Maar, tussen dat mee- en tegenwerken kan je schommelen. Dat is prima.

BILL: Interessant hoe jij dat vertelt, zo heb ik er nog nooit over nagedacht!

VINDEN JULLIE DAT DE ONDERWIJSINSPECTIE EEN ROL SPEELT IN HET WAARBORGEN VAN ONDERWIJSKWALITEIT?

LUCA: Ik moet heel eerlijk zeggen dat wij daar in de opleiding weinig aandacht hebben besteed. Voor dit gesprek moest ik ook weer even googelen naar de Inspectie en kijken hoe het ook alweer in elkaar zit. Ik begrijp wel wat ze doen, maar ik hoor vaak dat de Inspectie toch vooral scholen ''afvinkt'', zodat het maar gedaan is. Naar mijn idee heeft de Inspectie vooral met probleemscholen te maken, terwijl een doorsnee school ook gecontroleerd moet worden. Al snap ik dat het met al die middelbare scholen niet altijd mogelijk is om langs te komen.

BILL: De Inspectie moet er ook zijn voor de zwakste scholen, daar moet namelijk wat mee gebeuren. Kijk, bij de zwaar gereformeerde scholen is er wel eens onderwijspersoneel dat niet goed omgaat met de LHBTI-gemeenschap op school. Mensen werden daar bijvoorbeeld gedwongen om uit de kast te komen. Zo'n school moet metéén onder controle worden gesteld. Zoiets is toch te gek voor woorden? Dat dit überhaupt had kunnen gebeuren... Dat kan niet. Bij dat soort dingen moet de Inspectie optreden. Bij een Islamitische school had de Inspectie dat zeker wel meteen gedaan, maar met deze christelijke school was dat niet zo. Dat vind ik dan zeer onterecht.

KAN GOED ONDERWIJS GEMETEN WORDEN?

LUCA: Ik denk dat goed onderwijs gemeten kan worden, maar dat goed onderwijs met een meting afhankelijk is van een momentopname. Op de ene dag kan een les er goed uitzien en het heel erg leuk zijn. Een andere dag kan dit toch weer anders zijn.

BILL: Onderwijskwaliteit wordt nu vooral kwantitatief gemeten, dus met cijfers onderzocht. Er zijn ranglijsten met de beste en mindere scholen. Ik zou willen pleiten voor meer kwalitatief onderzoek. Dat iemand langdurig komt observeren, al kost dat wel heel veel tijd. De Inspectie zou leraren en directieleden moeten stimuleren beter in het observeren te worden, zodat leraren beter gaan reflecteren op hun eigen handelen.

DAN ALS LAATSTE VRAAG: WAT ZOU VOOR JULLIE DE IDEALE SCHOOL ZIJN?

BILL: Ik zou het liefst willen zien dat leerlingen én leraren zich met elkaar zich zouden verdiepen in vakoverstijgende onderwerpen, die raken aan de wereld buiten school. Dan kom je op de mooist een gekste dingen!

LUCA: Mijn ideale school is een situatie waarin leraren en leerlingen van elkaar kunnen leren. Dat de leraar de kapitein is van het schip, maar leerlingen altijd de mogelijkheid krijgen om even bakboord of stuurboord te gaan. En, als het het schip iets te veel één kant op vaart, de leraar kan bijsturen.

MOOI GEZEGD, DANK JULLIE WEL.

LOD-FLYER

ZELF AAN DE SLAG MET FEEDBACK GEVEN AAN DOCENTEN?

DOWNLOAD DAN ONZE **"LEERLINGEN EVALUEREN DOCENTEN"** FLYER VIA DE QR-CODE!

LAKS landelijk aktie komitee scholieren

DE LAKS VERENIGING

BESTUUR

Dit schooljaar (‘25-’26) bestaat het bestuur uit de zeven middelbare scholieren links op de foto. Voorzitter Thijmen, secretaris Grainne, penningmeester Margot en algemene bestuursleden Jiskje, Jim, Hille en Inass zetten zich dit jaar in om middelbare scholieren te vertegenwoordigen. Ben je zelf scholier en lijkt het je leuk om een bestuursjaar te doen? Houd dan onze socials en website in de gaten!

ONZE LEDEN

Wil jij actief worden bij het LAKS? Wij bestaan uit veel meer actieve scholieren dan het bestuur alleen. Gelukkig maar, want zonder onze leden zijn wij niks. Er zijn verschillende commissies waar je lid van kan worden, of panels waar je naartoe kan gaan!

Algemene ledenvergadering

ACTIVITEITEN

Het LAKS organiseert verschillende activiteiten voor leerlingen. Denk aan algemene ledenvergaderingen (ALV's), pizzapanels en schoolbezoeken. Wil je weten wat er op de LAKS-agenda staat? Check onze agenda op www.laks.nl.

Heb jij al een leerlingenraadhandboek?

LAKS COMMUNITY

Vind je het spannend om meteen naar een activiteit van het LAKS te gaan? Of vind je het gewoon leuk om met andere scholieren in contact te komen? Word dan via deze QR-code lid van onze Whatsapp-community. Let op: je moet wel scholier zijn om lid te worden.

@LAKSstagram

bestuur@laks.nl

Op bezoek bij een agora-school

"GEEF LEERLINGEN MEER INVLOED OP HUN EIGEN LEERROUTE"

Het onderwijs is altijd in beweging. Er is niet één manier om een school of klas vorm te geven. Wij gingen daarom in gesprek met Erik Wijnveen van het KWC Culemborg, conrector en verantwoordelijk voor het agora-onderwijs. Van hem leerden wij welke kansen en uitdagingen deze vorm van onderwijs heeft en wat andere scholen ervan kunnen leren.

Volgens Erik staat in (met name de onderbouw van) het agora-onderwijs autonome motivatie centraal. Dit is een combinatie van intrinsieke motivatie (ik vind dit leuk en interessant om te doen) en geïnternaliseerde motivatie (ik wil dit doen, omdat ik weet dat ik er (uiteindelijk) iets aan heb). Leerlingen op de agora-afdeling van KWC werken daarom niet vanuit een vast curriculum (onderwijsprogramma), maar stellen zichzelf vragen als: "Wat wil ik leren?" en "Wat drijft mij?".

NAAR EEN DIPLOMA WERKEN

"Wanneer je naar een diploma toewerkt, horen daar nou eenmaal onderdelen bij die minder aantrekkelijk zijn. Door de combinatie van intrinsieke motivatie (een doel willen bereiken) en geïnternaliseerde motivatie (de stappen zetten die daarvoor nodig zijn) leren wij leerlingen belangrijke vaardigheden", aldus Erik. In de examenfase nemen leerlingen veel eigen verantwoordelijkheid. Deze zelfstandigheid zorgt ervoor dat agora-leerlingen bij de start van een vervolgopleiding vaak een voorsprong ten opzichte van andere leerlingen hebben.

WERKEN IN GEMENGDE GROEPEN

Een belangrijk kenmerk van agora-onderwijs, is dat het niet klasgebonden is: "Leerlingen zitten niet vast aan hun eigen onderwijsrichting, maar werken in gemengde groepen. Dat is een beetje vergelijkbaar met een brede brugklas en maakt het switchen van richting of pad makkelijker. Deze manier van werken zorgt voor meer samenwerking tussen leerlingen met verschillende leeftijden en leerrichtingen."

Ze leren van elkaar, ontwikkelen sociale vaardigheden en worden flexibeler in hun denken. Voor begeleiders vraagt dit wel om een andere rol: "Minder klassikale instructie en meer coaching op maat".

MINDER CIJFERS, GROEI BELANGRIJKER

Een van de grootste verschillen met het reguliere onderwijs, is de manier van beoordelen. Cijfers spelen op het agora-onderwijs een veel kleinere rol. In de plaats daarvan wordt er zoveel mogelijk naar groei en ontwikkeling gekeken.
Volgens Erik is er binnen het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) ruimte voor variatie. Zolang de eindtermen en beoordelingscriteria namelijk gelijk blijven, mogen de routes ernaar toe verschillen. Dit betekent dat maatwerk mogelijk is, zonder dat de kwaliteit of gelijkwaardigheid in gevaar komt.

VALKUILEN EN UITDAGINGEN

De vrijheid binnen agora-onderwijs brengt ook uitdagingen met zich mee. Zo zijn deze leerlingen vaak minder goed in het maken van toetsen, simpelweg omdat daar minder nadruk op ligt. De school van Erik helpt leerlingen hierbij door flexibeler om te gaan met herkansingen. Verder heeft het aanbieden van maatwerk ook een risico. Soms proberen leerlingen via maatwerk moeilijke onderdelen te vermijden, of stoppen zij voortijdig na het behalen van een deel van hun diploma. Dat is niet de bedoeling. De structuur blijft als laatste ook een aandachtspunt: hoe behoud je kwaliteit en overzicht zonder de vrijheid van leerlingen te beperken?

"MINDER KLASSIKALE INSTRUCTIE EN MEER COACHING OP MAAT".

WAT SCHOLEN KUNNEN LEREN

Agora-onderwijs is dus anders dan het reguliere onderwijs. Reguliere scholen kunnen daarom zeker leren van agora-onderwijs. Erik heeft daarom een aantal lessen voor deze scholen:

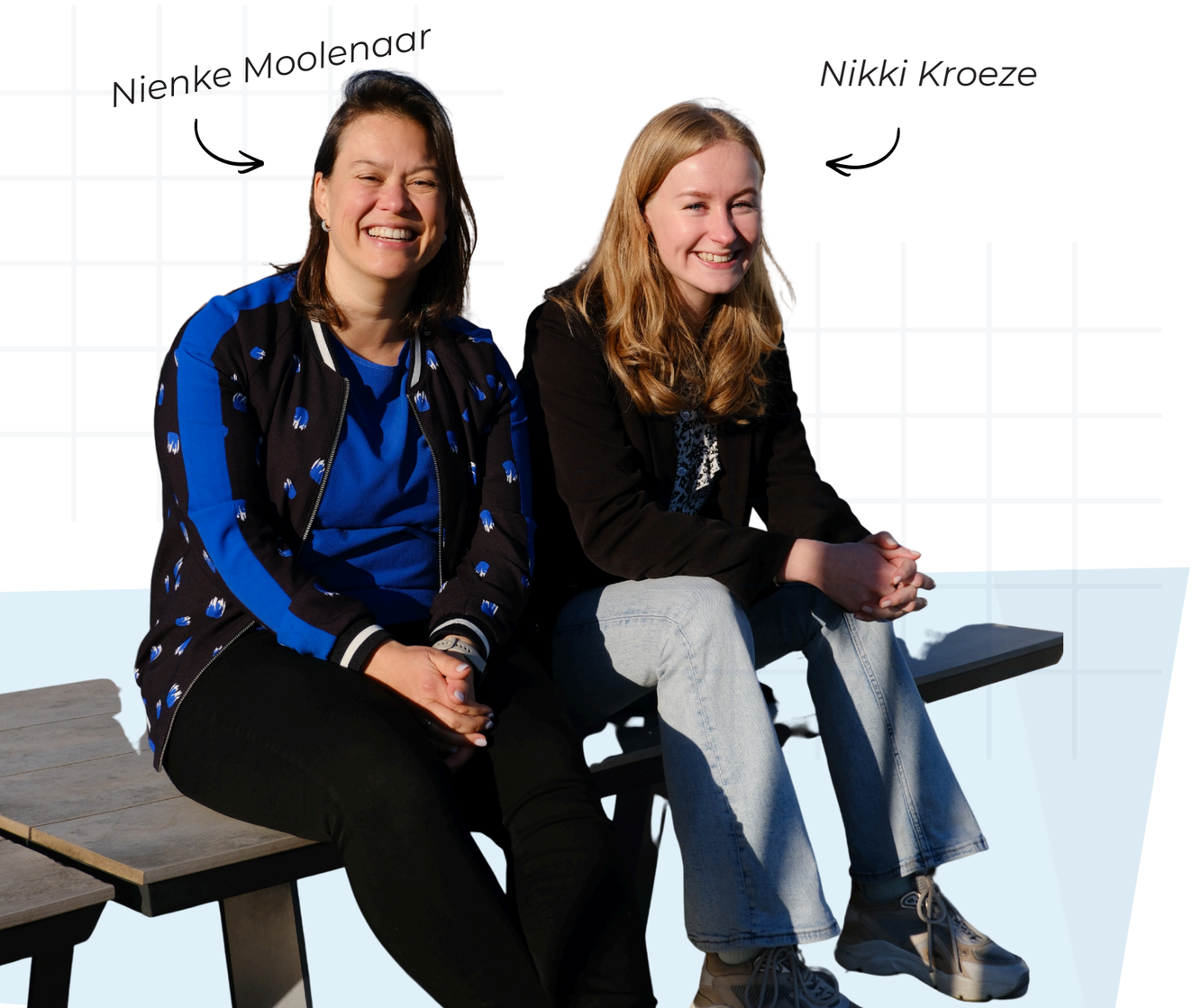
- Maak meer ruimte voor maatwerk en geef leerlingen meer invloed op hun eigen leerroute.
- Focus op de motivatie van leerlingen: niet alleen op wat er wordt geleerd, maar vooral ook op het waarom.
- Ga als docent meer coachen in plaats van alleen lesgeven: bied begeleiding aan die is gericht op persoonlijke ontwikkeling van de leerling.
- Wees flexibel in de route naar de einddoelen: er zijn meer routes naar hetzelfde eindpunt én meerdere manieren om dat aan te tonen.

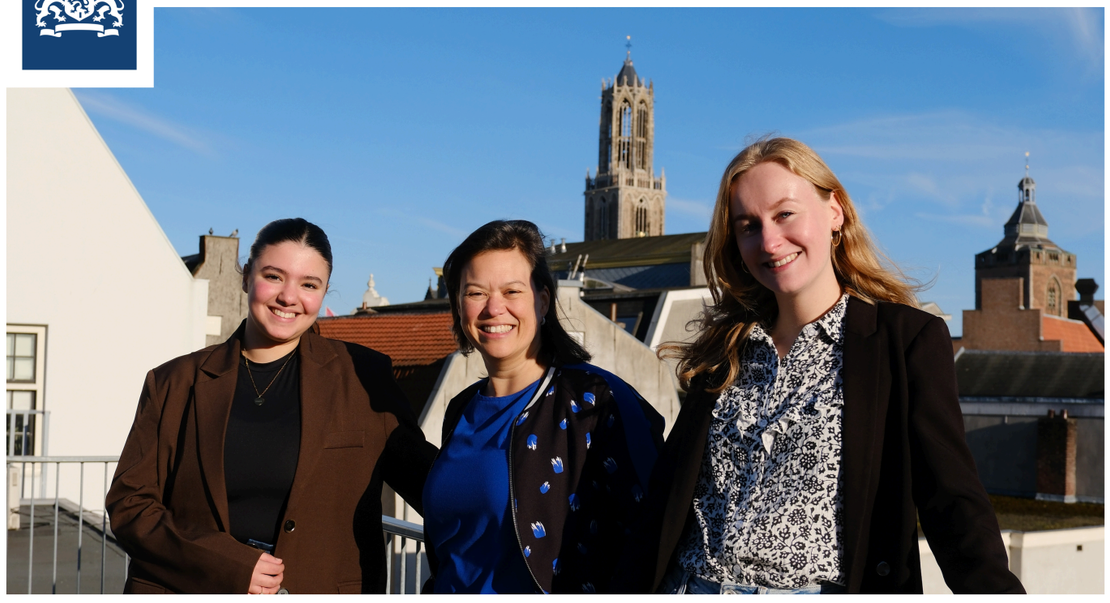
IN GESPREK MET DE INSPECTIE VAN HET ONDERWIJS

LAKS bestuursleden Hille Hoefakker en Inass Jagour gingen in gesprek met Nienke Moolenaar (strategisch inspecteur) en Nikki Kroeze (wetenschappelijk medewerker) van de Inspectie van het Onderwijs over onderwijskwaliteit.

Nienke Moolenaar

Nikki Kroeze

"EEN IDEALE SCHOOL IS EEN PLEK WAAR VOOR ALLE LEERLINGEN EEN PLAATS IS EN WAAR HET ONDERWIJS GOED WORDT AFGESTEMD OP DE LEERBEHOEFTEN VAN LEERLINGEN."

"JE KAN NOG ZO'N GOEDE SCHOOL ZIJN MET GOEDE DOCENTEN, ALS LEERLINGEN ZICH NIET PRETTIG VOELEN, KUNNEN ZIJ NIETS LEREN"

KUNNEN JULLIE UITLEGGEN WAT DE INSPECTIE DOET OP HET GEBIED VAN ONDERWIJSKWALITEIT?

De Inspectie houdt toezicht op onderwijskwaliteit. In de wet staat beschreven waar scholen aan moeten voldoen. De Inspectie vertaalt de wet naar kaders, die voor scholen duidelijk maken waaraan ze moeten voldoen. Daarmee gaat de Inspectie langs scholen om te kijken of de scholen de onderwijskwaliteit leveren die de wet van ze verwacht.

EN WAT BETEKENT ONDERWIJSKWALITEIT VOLGENS JULLIE?

We hebben onderwijskwaliteit verdeeld in verschillende standaarden. Zo kijken we naar de resultaten van leerlingen. Als je goede kwaliteit levert, kun je dat meestal terugzien in de resultaten van je leerlingen. Daarnaast kijken we naar de kwaliteit van lessen die leraren geven, daarvoor zitten we in de klas. En we kijken naar de begeleiding in de klas; als je de stof moeilijk vindt, krijg je daar dan hulp bij? Ook vinden we veiligheid belangrijk. Je kan nog zo'n goede school zijn met goede docenten, als de leerlingen in de klas zich niet prettig voelen, dan kunnen zij niets leren.

WAT ZIJN DAN VOLGENS JULLIE KENMERKEN VAN EEN GOEDE LES?

We kijken naar actieve betrokkenheid, worden leerlingen actief betrokken in de les? Kan de docent het ook een beetje leuk maken voor leerlingen en kan de docent de koppeling maken naar het dagelijkse leven? Ook kijken we naar de opbouw van een les; begint de docent niet meteen met het allermoeilijkste en weten leerlingen waar de les over gaat? En ook hier is veiligheid weer belangrijk: het moet veilig zijn in de klas.

ER WORDT VAAK GEZEGD DAT DE ONDERWIJSKWALITEIT DAALT. HERKENNEN JULLIE DIT BEELD EN WAAR LIGT DIT AAN?

Wij zien als Inspectie dat de onderwijskwaliteit daalt. Elk jaar brengt de Inspectie de Staat van het Onderwijs uit, een rapport over hoe het onderwijs ervoor staat. Daarin vragen we ieder jaar aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs. Vaardigheden als taal en rekenen zijn altijd nog aandachtspunten. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met het lerarentekort en de hoge werkdruk van docenten. We zien ook dat als digitalisering niet altijd op een zinvolle manier wordt ingezet, dat kan ten koste gaan van de onderwijskwaliteit. Wat belangrijk is om te benoemen, is dat er grote verschillen zijn tussen scholen. Op heel veel scholen gaat het goed en is de onderwijskwaliteit heel goed, op andere scholen gaat het minder.

WAT ZORGT VOOR DIE VERSCHILLEN PER SCHOOL?

Hier doen we onderzoek naar, maar is ook voor ons nog een vraag. Het lerarentekort verschilt per school, dus dit kan een verklaring zijn. Ook valt het op dat in Nederland scholen veel vrijheid hebben om het onderwijs in te richten. Omdat scholen zelf keuzes mogen maken, verschilt het onderwijs per school en is het moeilijk te achterhalen waar het verschil in kwaliteit aan ligt.

HOE BEPAALT DE INSPECTIE BIJ WELKE SCHOLEN JULLIE WEL OF NIET LANGSGAAN?

We doen dit aan de hand van verschillende cijfers. Bijvoorbeeld hoe leerlingen de monitor over veiligheid hebben ingevuld en of leerlingen na drie jaar nog op dezelfde onderwijsrichting zitten. Dan kijken we bij welke scholen het goed is om op bezoek te gaan.

HOE ONDERSTEUNT DE INSPECTIE SCHOLEN BIJ HET VERBETEREN VAN HUN ONDERWIJSKWALITEIT?

Aan de ene kant leggen we een minimale lat voor de onderwijskwaliteit. Als een school daar onder zakt, dan krijgt de school het oordeel "zeer zwak" en dan moet de school aan de slag om de onderwijskwaliteit op te krikken. Aan de andere kant laten we ook goede voorbeelden zien, bijvoorbeeld in de Staat van het Onderwijs. De Inspectie in Nederland heeft verder wel een terughoudende rol in hoe de onderwijskwaliteit te verbeteren. Dat komt ook omdat scholen veel vrijheid hebben. Maar we helpen scholen wel bij het achterhalen van wat er precies aan de hand is en wat er dan beschikbaar is om dit te verbeteren.

NA EEN BEZOEK VAN DE INSPECTIE MERK IK OP MIJN EIGEN SCHOOL DAT IK MEER TOETSEN KRIJG. WAT VOOR INVLOED HEEFT DE INSPECTIE OP TOETSDRUK?

Wij vragen aan scholen ons te laten zien hoe zij weten dat leerlingen zich ontwikkelen en daar zijn cijfers en toetsen middelen voor. Maar het is ook belangrijk dat scholen daar zelf goed over nadenken en daarover in gesprek gaan met leerlingen over wat werkt voor hen.

WELKE ROL SPELEN LEERLINGEN VOLGENS JULLIE BIJ HET WAARBORGEN VAN ONDERWIJSKWALITEIT?

In eerste instantie kijken we naar het schoolbestuur, die houden we verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit. Maar natuurlijk is iedereen die op school rondloopt onderdeel van de school en heeft iedereen iets te maken met onderwijskwaliteit. Een leerling kan bijvoorbeeld invloed uitoefenen op onderwijskwaliteit door actief mee te doen in de les. En natuurlijk vind je als leerling ook wat van je school. Bij het Inspectiebezoek gaan we ook altijd in gesprek met leerlingen om aan hen te vragen wat zij vinden van de kwaliteit van de school. Je krijgt een heel goed beeld van de school door in gesprek te gaan met leerlingen.

En door zelf aan de bel te trekken als leerling heb je ook invloed op de onderwijskwaliteit. Je kan bijvoorbeeld bij een docent of mentor aankloppen en met de leerlingenraad in gesprek gaan met de school over onderwijskwaliteit.

“JE KRIJGT EEN HEEL GOED BEELD VAN DE SCHOOL DOOR IN GESPREK TE GAAN MET LEERLINGEN.”

KAN EEN LEERLING OOK BIJ DE INSPECTIE AANKLOPPEN ALS ER IETS NIET GOED GAAT OP SCHOOL?

We vinden het belangrijk dat je je als leerling laat horen als je denkt dat iets op school beter moet. Daarvoor kun je terecht op school, bij bijvoorbeeld je mentor of een docent die je vertrouwt. Dat geldt ook voor onderwijskwaliteit: als je denkt dat de lessen beter kunnen, vertel dit dan op school. Je docenten kunnen hiervan leren. Ook kun je contact opnemen met de Inspectie. We kijken naar elke melding die we binnen krijgen. Soms gaan we er meteen mee aan de slag, in andere gevallen neemt een inspecteur de melding mee naar het eerstvolgende bezoek aan de school.

TOT SLOT, HOE ZOU VOLGENS JULLIE EEN IDEALE SCHOOL ERUITZIEN?

Als inspecteurs zijn we op zoveel verschillende scholen geweest dat we inmiddels wel kunnen zeggen dat er niet één manier van een ideale school is. Belangrijk zijn in ieder geval betrokken docenten en betrokken leerlingen.

Elementen van een ideale school zijn dat leerlingen met plezier naar school gaan, dat leerlingen de kans krijgen om zich te ontwikkelen in de dingen die zij interessant en leuk vinden. Een ideale school is een plek waar voor alle leerlingen een plaats is en waar het onderwijs goed wordt afgestemd op de leerbehoeften van leerlingen.

HOE ZIET EEN DAG VAN EEN INSPECTEUR TIJDENS EEN SCHOOLBEZOEK ERUIT?

08.30-09.00	**Welkom en kennismaking met de schoolleiding** De schoolinspecteurs stellen zich voor aan de rector en de rest van de schoolleiding.
09.00-12.00	**Kijken in de lessen** De inspecteurs gaan in de lessen zitten. Hoe geven de docenten les? Geven zij goede uitleg?
12.00-12.45	**Lunch en overleg** Inspecteurs moeten ook soms eten...
12.45-13.45	**Gesprek met de schoolleiding** Door drie uur lessen te volgen, krijg je als inspecteur een goed beeld van de school. Hierover ga je in gesprek met de schoolleiding.
14.00-14.45	**In gesprek met leerlingen** Het allerbelangrijkste natuurlijk: wat vinden leerlingen van hun school? Is het een veilige plek, wordt er goed les gegeven? Daarover gaan de inspecteurs met leerlingen in gesprek.
14:45-15:45	**Gesprek over veiligheid en burgerschap** De school moet zorgen voor een fijne plek, zodat leerlingen weten waar zij terecht kunnen met problemen.
16:00-17:00	**In gesprek met docenten** Een gesprek met docenten is ook heel leerzaam voor de Inspectie.
17:00-17:30	**Vragen school en eerste oordeel** Nu gaat de Inspectie naar de schoolleiding om te vertellen wat zij van het bezoek vonden. Uiteindelijk wordt de school beoordeeld, maar nu krijgt schoolleiding al een beeld van het oordeel van de Inspectie.

COLUMN

WAT IS GOED VOOR DE LEERLING?

Een dag meelopen met de Onderwijsinspectie: een kijkje achter de schermen

INASS JAGOUR, BESTUURSLID LAKS
FOTO: MARLIES WESSELS

Soms zijn er ervaringen die je niet alleen iets leren over een organisatie, maar ook over de mensen die daar met overtuiging en toewijding werken. Voor mij was het meelopen tijdens een inspectiebezoek zo'n ervaring. Wat begon met nieuwsgierigheid, eindigde in bewondering en respect voor het werk dat de inspecteurs verrichten.

De dag begon met een warm welkom op school. Zowel de schoolleiding als de inspecteur ontvingen mij ontzettend gastvrij en namen de tijd om mij mee te nemen in het programma van de dag. Meteen ontstond er een open en prettige sfeer. Via een presentatie kreeg ik vervolgens meer inzicht in de school: waar zij mee bezig zijn, welke ambities er leven en hoe zij werken aan de ontwikkeling van hun leerlingen. Het was interessant om te zien hoeveel aandacht er uitgaat naar groei, kwaliteit en de toekomst van het onderwijs.

Daarna begon voor mij misschien wel het meest bijzondere onderdeel van de dag: samen met de inspecteur de school in. We bezochten verschillende lessen en liepen door de gangen om de sfeer te proeven. Het was mooi om te zien hoe onderwijs op andere scholen vorm krijgt, hoe docenten lesgeven en hoe leerlingen hun plek vinden binnen hun schoolomgeving. Wat mij vooral opviel, was de manier waarop de Inspectie observeert. Niet afstandelijk of alleen gericht op cijfers, maar juist breed en zorgvuldig. Er wordt gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs, naar de ontwikkeling van leerlingen en naar de voortgang van schoolresultaten, maar minstens zo belangrijk: naar de mens achter de leerling.

In de gesprekken met leerlingen en personeelsleden werd daar veel aandacht aan besteed. Hoe voelen leerlingen zich op school? Voelen zij zich veilig? Wordt er naar hen geluisterd? Hoe ervaren medewerkers hun werk en welke zorgen of aandachtspunten leven er? Ik vond het bijzonder om te zien hoeveel ruimte er was voor deze gesprekken. Er werd echt geluisterd. Juist dat vond ik ontzettend mooi. Want ieder kind verdient een school waar die zich veilig voelt, waar die zichzelf kan zijn en waar die de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen. Een plek waar leerlingen niet alleen presteren, maar ook kunnen groeien als mens en het beste uit zichzelf kunnen halen. De inspecteurs hebben mij oprecht verrast door hun gedrevenheid en bekwaamheid. Hun werk draait niet om controleren om het controleren; het draait om verbeteren. Om kritisch kijken naar ontwikkelingen, vooruitgang en kwaliteit, met steeds dezelfde centrale vraag: wat is goed voor de leerling?

De dag werd afgesloten met een prettig gesprek met de schoolleiding, waarin bevindingen en verbeterpunten op een mooie manier werden besproken. Geen oordeel op afstand, maar een gesprek gericht op groei. Ik ging naar huis met een positief gevoel, veel nieuwe inzichten en vooral meer waardering voor het werk dat achter de schermen wordt verricht om goed onderwijs te waarborgen. Deze dag heeft mij laten zien dat de Inspectie niet alleen kijkt naar scholen, maar uiteindelijk werkt aan iets veel groters: het creëren van een omgeving waarin iedere leerling de kans krijgt om te bloeien.

TOP 10 DOODDOENERS

1 **“De Inspectie zegt dat het voldoende is, dus het is goed.”**
Goed voor wie? De leerling? Of de school? Zo werkt het natuurlijk niet, hé!

2 **“Zo ging het vroeger altijd ook.”**
Vroeger had je ook nog postduiven, die gebruiken we toch ook niet meer?!

3 **“Meten is weten. Meer toetsen is meer kwaliteit.”**
Dus met een project of werkstuk kan je niet testen wat wij hebben geleerd?

4 **“Het ligt gewoon aan de motivatie van de leerlingen.”**
Word jij er niet voor betaald om ons te motiveren?

5 **“Stress hoort erbij.”**
Nee, dat vinden wij bij het LAKS dus niet. Zweten, weten, vergeten is niet de beste manier om jouw lesstof te leren.

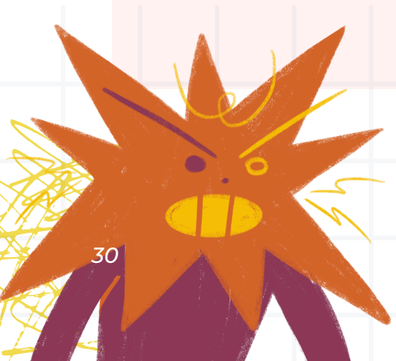
6 **“Onderwijskwaliteit zie je direct in slagingspercentages.”**
Goed kunnen blokken voor je examens is heel iets anders dan écht wat leren.

7 **“Het probleem is dat alles leuk moet zijn.”**
Het probleem is dat je docent het niet goed kan uitleggen!

8 **“Leerlingen stellen zich aan.”**
Met gemiddeld 102 (!) toetsen per jaar, vinden wij het ervaren van stress geen aanstellerij.

9 **“Meer regels zorgen ervoor dat lessen beter verlopen.”**
Al eens gehoord van zoiets als ''regeldruk''?

10 **“Ouders moeten gewoon hun verantwoordelijkheid nemen.”**
Welke verantwoordelijkheid? Wat er tijdens de lessen gebeurt, is toch echt het pakkie-an van de docent.

COLUMN

NINAH TIEMERSMA

NINAH GEEFT LES IN LATIJN EN GRIEKS IN LEEUWARDEN EN WAS LERAAR VAN HET JAAR 2025.

Waarom zou je nog een boek lezen of leren hoe je breuken moet vermenigvuldigen? Op elke smartphone zit een rekenmachine en met een slecht geschreven prompt krijg je supersnel antwoord op je vraag van een of andere AI-tool. Waarom zou je nog moeite doen om iets uit je hoofd te leren, als er veel makkelijkere oplossingen zijn? Die vraag stel ik mezelf als docent vaak, dus voor een leerling moet dat gevoel van “heeft leren wel nut?” nog veel sterker zijn.

Telkens opnieuw wordt uit rapporten duidelijk dat de basisvaardigheden (rekenen, taal en burgerschap) van scholieren tekortschieten en dat de onderwijskwaliteit onder druk staat. Dat is nieuws waar geen enkele docent vrolijk van wordt, omdat wij voor ons gevoel hard werken om een leerling het juiste te leren en diegene zo goed mogelijk te begeleiden. Toch denk ik dat we een belangrijk aspect over het hoofd zien: zingeving.

Als leerling heb je behoefte aan zekerheid en wil je weten waar je het voor doet. Als dat ontbreekt, haak je vaak af. Als kind moest ik een keer schaatsjes van papier knutselen, maar de juf had hier geen voorbeeld van. Omdat ik niet wist waar ik naartoe werkte, deed ik niets. En precies dat zie ik nu ook terug in de klas. Wij zeggen bijvoorbeeld dat leerlingen moeten lezen, omdat dit goed is voor hun taalvaardigheid, maar wat zegt dat een leerling in het voortgezet onderwijs nou? De gemiddelde twaalfjarige is nou eenmaal niet bezig met de grootte van diens woordenschat. Een docent kan dit ook anders zeggen: als je leest, leer je je inleven in iemand anders. Dan snap je beter hoe mensen zich kunnen voelen, en dat helpt bij het maken van vrienden. Fijne vriendschappen dragen bij aan je mentale gezondheid. Zo is het lezen van een boek meer geworden dan een klusje dat afgerond moet worden voor school; het kan je helpen om steviger in je schoenen te staan.

Geen enkele basisvaardigheid staat op zichzelf. Je hebt het nodig in je dagelijks leven. Een docent weet dit wel, maar voor de meeste leerlingen blijft dit tijdens hun schooltijd onduidelijk. En als leren doelloos voelt, wordt het al snel iets wat je zo snel mogelijk probeert af te maken, zonder dat je er echt van leert.

Het moet daarom duidelijk voor leerlingen zijn dat het voor henzelf de moeite waard is om te leren! Als leerling moet je ook leren dat dat leren niet altijd leuk gaat zijn. Het vraagt om moeite, doorzettingsvermogen en soms zelfs een tikje ergernis, als het niet lukt. Ik vind dat docenten de lat hoog moet blijven leggen, maar niet zo hoog dat geen enkele leerling deze meer kan aantikken.

Willen we het echt over onderwijskwaliteit hebben, dan doen we de leerlingen tekort door alleen maar naar cijfers te kijken. We moeten luisteren naar de leerlingen, want uiteindelijk doet de leerling het werk (niet de docenten). Minder “vandaag leer je hoe een naamval werkt” en meer “vandaag leer je hoe je een probleem oplost” worden. Zo hoop ik dat we de leergierigheid weer kunnen aanwakkeren. De school moet zorgen voor: tijd en ruimte om te leren op school, aandacht voor iedere leerling en goed onderwijs van deze tijd. Als jij als leerling begrijpt waar je het voor doet, leer je niet alleen voor school, maar voor de rest van je leven.

INTERVIEW

Op bezoek bij het Dr. Mollercollege in Waalwijk

"ELKE DOCENT HEEFT WEL EEN KLAS WAARMEE HET NIET LUKT"

Elke school werkt anders. Je hebt er andere docenten, soms andere vakken en elke rector heeft een eigen kijk op het onderwijs! Het LAKS ging op bezoek bij het Dr. Mollercollege in Waalwijk om te kijken hoe het daar gaat. Daar spraken wij met **Anne Voorn** (directeur), **Sander Rooijakkers** (teamleider havo bovenbouw en expert op het gebied van onderwijskwaliteit) en **Renate Hötzel** (zij helpt scholen met onderwijskwaliteit).

Leerlingen van het Dr. Mollercollege

WAT IS ONDERWIJSKWALITEIT VOOR JULLIE?

Sander: De kwaliteit van het onderwijs? Dat antwoord is net zo breed als de vraag natuurlijk! Onderwijskwaliteit gaat over cijfers, hoe zien je lessen eruit, hoe kijken mensen van buiten naar de school, leerlingen, ouders en medewerkers. Dan gaat het over het beoordelen van wat er op scholen gebeurt, in de breedste zin van het woord.

Anne: Goed onderwijs zit hem in alles! Dat zit hem niet alleen in de les, maar ook in hoe je omgaat met elkaar. Hoe jíj bent als mens. Ik zie het als de taak van de school om dat wat leerlingen allemaal doen, te begeleiden. Vanaf brugklasser tot jongvolwassene. Zodat je daarna de wereld in kan.

WAT MAAKT DAN EEN GOEDE DOCENT?

Anne: Een goede docent weet de leerling te boeien, te inspireren en verder te krijgen. Verder moet een docent ook een liefde voor een bepaald vak, of kennis over een bepaald gebied, hebben. De kennis is belangrijk, maar je moet vooral de liefde voor je vak kunnen overbrengen.

Sander: Echt goede docenten kunnen moeilijke dingen er makkelijk uit laten zien. Iedereen kent wel zo'n docent die heel hard aan het werk is tijdens het lesgeven. Maar, soms heb je ook docenten waarbij je denkt: "Wow, bij hem of haar gaat het echt heel makkelijk".

Anne: Een leerling leert pas als die de docent leuk vindt. Als je een klaslokaal binnenkomt en je denkt: "Ik vind deze man niet leuk", dan leer je niks. Een docent moet werken aan de relatie en hoge verwachtingen hebben van de leerling. Soms zeggen leerlingen wel eens: "Ik snap er helemaal NIKS van", waar begin je dan als docent? Wat moet je dan doen? Een goede docent kan dan kijken: waar ligt het aan, hoe kan ik je helpen?

Sander: Een leerling moet het gevoel hebben dat je iets van de docent kan leren.

WAT IS DE ROL VAN DE LEERLING OM DE LESSEN GOED TE LATEN VERLOPEN?

Anne: Je doet het samen. Als een leerling niks wil doen, gebeurt er niets. Als een leerling zegt: "Ik snap er HELEMAAL NIKS VAN", dan is dat niet oké. Als leerling moet je dan duidelijk maken wáár je niks van snapt. En als je dat niet weet, moet je daarnaar op zoek gaan.

Sander: We moeten alleen wel onthouden: de docent krijgt voor de les betaald, de leerling niet. Als leerling krijg je wel veel meer van de les mee als je meedoet. De actievere leerlingen leren meer dan de leerlingen die alles stom vinden en zo snel mogelijk weg willen.

HOE KIJKEN JULLIE NAAR FORMATIEF EVALUEREN? HIERBIJ GAAT HET NIET OM HET GEVEN VAN EEN CIJFER, MAAR DRAAIT HET OM HET LEERPROCES VAN DE LEERLING EN HET GEVEN VAN FEEDBACK.

Renate: Ik hoor wel veel van docenten dat leerlingen niet goed leren voor een toets als het een formatieve toets is (en er dus geen cijfer voor wordt gegeven). Heel vaak doen leerlingen geen moeite wanneer het niet voor een cijfer is, waardoor het weer lastig is. Want hoe kan je feedback geven over niks?

DAT IS OOK MAAR NET WAT LEERLINGEN GEWEND ZIJN. ALS LEERLINGEN VANAF HET EERSTE JAAR MEEKRIJGEN OM OOK TE LEREN VOOR TOETSEN WAAR JE GEEN CIJFER VOOR KRIJGT, KAN DAT BEST WAARDEVOL ZIJN.

Anne: Als je zowel formatief als voor een cijfer toetst, leg je de focus toch meer op cijfers. Terwijl leren overal gebeurt! Die toets is alleen om te bewijzen dat je de stof beheerst. Een soort zekerheid, meten is weten...

Maar wat zegt zo'n cijfer nou? Je bent de hele periode aan het leren, niet alleen in de laatste week wanneer je een toets maakt.

Sander: Je kan wel minder cijfers geven, maar de Onderwijsinspectie kijkt wel vooral naar cijfers. Niet per se die van het schoolexamen, maar wel die van bijvoorbeeld het eindexamen.

WAT VINDEN JULLIE VAN DE INSPECTIE?

Sander: Uiteraard vinden wij alle inspecteurs topmensen!

Anne: De inspecteurs en de docenten willen allemaal hetzelfde: het beste onderwijs voor de leerling. Vroeger was het voor docenten echt taboe om te praten over de klassen waarmee het echt niet lukte om een goede les neer te zetten. Maar ik kan je vertellen, elke docent heeft wel een klas waarmee het niet lukt. Het is heel gek dat we daar niet over spraken met elkaar. Dat is nu gelukkig anders.

Renate: Alle bezoeken die ik heb meegemaakt, heb ik als positief ervaren. Je krijgt goede feedback waarmee je weer verder kan.

Sander: De Inspectie staat ook steeds meer stil bij wat wél goed gaat. Als er iets dan wat minder gaat, is dat niet erg, maar dat is dan een focuspunt waar je als school mee aan de slag moet gaan.

ONDERWIJSKWALITEIT IS DUS WANNEER JE GOED KAN UITLEGGEN HOE JE ALS SCHOOL LESGEEFT?

Anne: Ja, als je weet wat je doet.

Sander: Je hebt cijfers, maar het verhaal erachter zie je pas als je op de school zelf bent. Dat is juist belangrijk en zie je op de school.

VRAGEN JULLIE OOK WEL EENS AAN DE LEERLINGEN HOE ZIJ EEN LES ERVAREN?

Sander: Als wij een les van een collega beoordelen, kunnen wij ook aan het einde van de les vragen stellen aan de leerlingen. Zij weten namelijk of de docent toen les heeft gegeven zoals die dat altijd doet (of juist iets heel anders deed).

Anne: Wij hebben ook een heel actieve leerlingenraad en spreken leerlingen in groepen over onderwijs. Wij proberen goed te luisteren naar leerlingen. Maar, je hebt goede en slechte docenten. Als leerling moet je het soms ook met een middelmatige docent doen, je hebt later ook niet altijd een goede baas.

Sander: Al blijft het altijd de taak voor de docent om goed les te geven.

Renate: En hoge verwachtingen over leerlingen te scheppen.

Anne: Ja, zeker!

DE LAKS-SCHOOL

LAKS SCHOOL

Hoe ziet een ideale school er volgens het LAKS uit?

Stel je een wereld voor waarin elk aspect van het onderwijs is ingericht om aan de behoeften van de leerling te voldoen, waarin leerlingen actief inspraak hebben op hun school en waarin leren draait om de persoonlijke ontwikkeling van de leerling.

Welkom bij de LAKS-school! Onze ideale leeromgeving, waar de dromen en ambities van het LAKS werkelijkheid zijn geworden.

BEKIJK HET FILMPJE OVER DE LAKS-SCHOOL HIER:

De LAKS-school is de visualisering van de visie van het LAKS. Elementen als brede brugklassen, onderwijskwaliteit en formatief evalueren komen hierin terug.

BREDE BRUGKLASSEN

In de LAKS-school komen leerlingen binnen in een brede brugklas, een plek waar je jezelf kan ontwikkelen en in aanraking komt met allerlei mensen met verschillende talenten en interesses. Een brede brugklas is een klas waar onderwijsrichtingen (zoals havo, vwo en vmbo) niet van elkaar gescheiden zijn en juist met elkaar les krijgen. Het onderwijs wordt aangepast op de behoeften van een leerling, zodat iedere leerling zich uitgedaagd, betrokken en gewaardeerd voelt.

ONDERWIJSAANBOD

Basisvaardigheden zoals rekenen en schrijven zijn van belang, maar er zijn nog veel meer talenten en disciplines die belangrijk zijn om te ontwikkelen. Op de LAKS-school streven ze ernaar om op de behoeften van de leerling in te spelen: willen ze meer leren over muziek, geschiedenis en/of natuurkunde? Het LAKS vindt het belangrijk dat leerlingen de tijd en ruimte krijgen om zich zo breed mogelijk te ontwikkelen en te ontdekken wat ze leuk vinden. En dat komt de onderwijskwaliteit alleen maar ten goede.

"ALS LEERLINGEN TIJD EN RUIMTE KRIJGEN OM TE LEREN NAAR HUN BEHOEFTEN, KOMT DAT ALLEEN MAAR DE ONDERWIJSKWALITEIT ALLEEN MAAR TEN GOEDE"

TOETSEN

Op de LAKS-school zijn toetsen voor alleen een cijfer verleden tijd. Toetsen zijn er alleen om te checken waar je al goed in bent en waar je nog in kan verbeteren. Formatief evalueren noemen we dat. Op onze ideale school gaat de docent samen met de leerling kijken wat goed en wat minder goed ging. We toetsen niet om te toetsen; we toetsen om ervan te leren.

BETREK LEERLINGEN

Voor goed onderwijs is het belangrijk dat er wordt gepraat met de mensen waar het onderwijs voor bedoeld is: de leerlingen. Als zij mogen meepraten en meebeslissen, zorgen we ervoor dat onderwijs aansluit bij leerlingen. De LAKS-school is niet alleen een ideaal scenario; het is een oproep om het onderwijs écht te veranderen.

CHECKLIST

Door dit magazine heen hebben we verschillende punten benoemd waarvan wij denken dat die bijdragen aan kwalitatief goed onderwijs. Deze checklist herhaalt de belangrijkste punten nog eens, zodat je met jouw school na kunt gaan of jullie voldoen aan alle voorwaarden voor goed onderwijs!

- ☐ DOCENTEN VRAGEN REGELMATIG AAN LEERLINGEN WAT ZIJ VAN HUN LESSEN VINDEN
- ☐ ER IS AANDACHT VOOR DE PERSOONLIJKE ONTWIKKELING VAN LEERLINGEN
- ☐ OP SCHOOL KOM JE IN AANRAKING MET VERSCHILLENDE LEERLINGEN EN DAARDOOR VERSCHILLENDE TALENTEN
- ☐ OP SCHOOL VOELEN LEERLINGEN ZICH VEILIG EN VOELEN ZE ZICH WELKOM
- ☐ HET TOETSBELEID VAN DE SCHOOL IS GERICHT OP FEEDBACK GEVEN EN LEERLINGEN KUNNEN MEEPRATEN OVER HET TOETSBELEID
- ☐ DE SCHOOL IS TOEGANKELIJK, ZOWEL FYSIEK (BV. ROLSTOELTOEGANKELIJK) ALS CULTUREEL/SOCIAAL (BV. EEN GEBEDSRUIMTE)
- ☐ DE SCHOOL HEEFT AANDACHT VOOR DUURZAAMHEID

WAT KAN JIJ DOEN ALS LEERLING?

Je bent nu bijna aan het einde van het magazine gekomen. Er zijn misschien veel dingen waarvan je denkt: maar daar kan ik niets aan doen! Natuurlijk ligt een groot deel van de verantwoordelijkheid bij de school, de directie en het bestuur. Maar, je kan zelf ook aan de slag!

1

Sluit je aan bij de leerlingenraad

Op www.laks.nl staan verschillende werkbladen over hoe je kunt meepraten op school.

2

Bespreek met de directie wat de rol is van leerlingen als er (onverwachts) een inspecteur van de Inspectie van het Onderwijs langskomt.

Pleit er bijvoorbeeld voor dat de inspecteur ook met leerlingen moet praten, zowel met leerlingen uit de leerlingenraad als ''random'' leerlingen op school.

3

Geef docenten feedback!

Spreek met je docenten af wat een fijne manier is voor hen om feedback te krijgen over hun lessen. Doe dit bijvoorbeeld met een vragenlijst of bespreek in de leerlingenraad met welke docent jullie nog het een en ander willen bespreken.

4

Wat voor lessen zou jij willen geven?

Is er iets waar jij goed in bent? Bespreek eens met de directie of je een soort gastles mag organiseren. Misschien kunnen jullie op school daar iets voor opzetten, zodat dit regelmatig terugkomt. Leuk om zo te laten weten wat jij leuk vindt om te leren en de school eens te laten zien hoe het ook anders kan!

Wil je meer weten over wat JIJ kan doen als leerling of leerlingenraad? Check onze website over wat het LAKS nog meer voor jou kan bieden!

DANKWOORD

Beste lezer,

Je bent aan het einde gekomen van dit magazine. We hopen dat je het met veel plezier hebt gelezen! Het LAKS vindt het belangrijk dat er met leerlingen over onderwijskwaliteit wordt gesproken. De stukken en gesprekken die te lezen zijn in dit magazine laten dan ook zien dat er veel bereidheid is om met leerlingen in gesprek te gaan. Belangrijke aspecten van goed onderwijs zijn onder andere maatwerk, betrokkenheid van docenten en constant het gesprek aan durven gaan over het onderwijs.

We willen iedereen bedanken die aan dit magazine heeft meegewerkt. Bedankt dat jullie de tijd namen om interviews met ons te doen en dat we mochten langskomen bij jullie op school!

Met het einde van dit magazine stopt natuurlijk niet het gesprek over onderwijskwaliteit. Als LAKS zullen we ons blijven inzetten om het gesprek aan te gaan over onderwijskwaliteit en over dat het onderwijs altijd moet aansluiten op leerlingen.

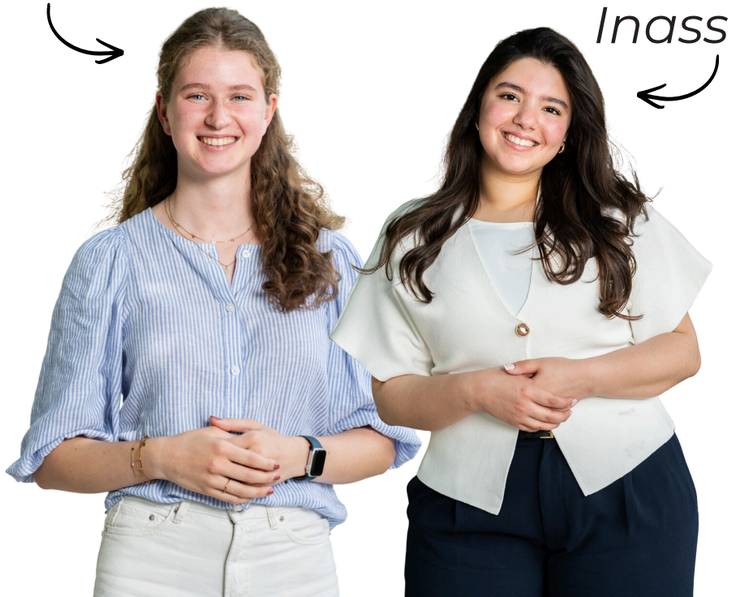
Veel dank!

Namens het gehele LAKS bestuur,

Inass Jagour en Margot Gommers

Margot Gommers

Inass Jagour

COLOFON

Dit magazine is gemaakt en uitgebracht door het Landelijk Aktie Komitee Scholieren. Dat is de belangenbehartiger voor middelbare scholieren. Dit magazine is uitgegeven in juni 2026.

Algemene projectcoördinatie:
LAKS, Utrecht
Inass Jagour
Margot Gommers
Annick Snelle
Sharon Chamman

Interviews en schoolbezoeken:
Inass Jagour
Margot Gommers

Foto's:
Sterre Toonen

Vormgeving:
Hanne van Roessel

HET LAKS IS DÉ VERTEGENWOORDIGER VAN ALLE MIDDELBARE SCHOLIEREN IN NEDERLAND

Kijk voor meer informatie op:
www.laks.nl

HEB JE VRAGEN OF KLACHTEN OVER JOUW ONDERWIJS? BEL OF MAIL ONS.

CONTACT

030-7900 810

ALGEMEEN:
INFO@LAKS.NL

BESTUUR:
BESTUUR@LAKS.NL

LAKS
landelijk aktie komitee scholieren